

истински гиганти на духа. Техните подвизи ни се показаха тъй велики, като че ли надвишаващи човешките сили. Но уви! Вътрешен глас ни подсказа: това е защото самите ние сме се умалили духовно, служим на плътта и тленните стихии на света, нашите години ни тежат и нам е трудно да повдигнем погледа си към небето, дето ярко светят духовните звезди. И тази мисъл ни доведе до дълбоко униние. Ние видяхме цялата бездна между нашия суетен и грешен живот и духовното величие на истинските гиганти на духа. Но, благодарим на Бога за всичко! Благодарим Му и за това, че подобно на светилата на небесната твърд, всичките подвижници ни светят със сиянието на своя живот в нашето земно странствуване и със своята пламенна ревност по Бога пробуждат и в нас заспалите стремежи към висш духовен живот. Скръбта, породена от недостойнството ни, служи за спасение. При съдействието на Божията благодат тя може да ни доведе до покаяние и да породи в нас макар и малка искра на тази ревност за спасение, която горяла с такъв силен пламък в сърцата на великите подвижници.

Предлагаме на вниманието на читателите знаменитото творение "Духовни полета". Строгий подвижник блажени Йоан Мосх, придружен от своя високообразован ученик Софроний, станал по-късно Йерусалимски патриарх, направили в края на VI и началото на VII век голямо пътешествие: обходили почти всички знаменити палестински и сирийски обители, посетили Египет, проникнали до славната Тиваида и дори до далечния оазис, вглеждайки се навсякъде в подвижническия живот, изучавайки го с любов. Всичко забележително в духовно отношение, което те видели и чули, записали правдиво. Така била съставена книгата "Духовни полета". В нея е отразено свидетелството на честни очевидци и това ѝ придава огромно значение. С "Духовни полета" в ръка ние като че ли сами пътуваме из Палестина, Сирия, Египет през тази отдалечена от нас епоха. От тези "Полета" струи към нас особен аромат: свежестта на безизкуствената красота, на разказаното с простота и неподправена правдивост. *"Полетата на блажени Йоан са тъй богати с прекрасни цветя, говори преосвещени Филарет, че и неопитното обоняние ще усети тяхното неземно благоухание. Какво прекрасно разнообразие се съдържа в тези Полета! Величието на древните отци, служили на Бога с пълно самоотречение, твърдата им вяност на евангелската истина поразяват душата с благоговение към древността за назидание на следващите векове. Какво не предприемали Божиите люде от любов към сладчайшия Исус!..."* Само този, който е разбрал страшната сила на живеещото в нас зло, който знае, че в нас грешните *"от пети до глава няма... здраво място"* (Ис. 1:6), който, макар отчасти, е изпитал, колко трудно е да се води борба с греха, той ще долови и оцени величието на древните духовни борци ...

Пълната достоверност на разказите в "Духовни полета", както вече казахме, стои въвн от всякакво съмнение. За да се убедим окончателно в това, е достатъчно да се запознаем с дошлите до нас описания на монашеския живот в древността на историците, духовните проповедници, великите отци на